

Suomalaiset hiihtokeskukset: vastuullinen matkailu ja ilmastonmuutos

Tiina Heikkilä

Tekijä(t) Heikkilä Tiina	
Koulutusohjelma Matkailu	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Suomalaiset hiihtokeskukset: vastuullinen matkailu ja ilmastonmuutos	Sivu- ja liitesivumäärä 34+1
<p>Ilmastonmuutos on yksi ajankohtaisimmista ja vakavimmista ongelmissa, mitä aikamme on ollut. Se vaikuttaa matkailuelinkeinoon merkittävästi, sillä suuri osa matkailusta perustuu ilmastoon tai luontoon. Etenkin laskettelumatkailu voi olla tulevaisuudessa hyvinkin epävarmassa tilanteessa, sillä lumitilanne kohteissa muuttuu jatkuvasti epävakaa. Ihmisten tietoisuus ympäristöasioista on kasvanut, ja vastuullinen toiminta on yksi vetovoimatekijä matkakohteen valinnassa. Tässä tutkimuksessa selvitettiin, suomalaisten hiihtokeskusten suhtautumista ilmastonmuutokseen sekä vastuulliseen matkailuun. Toimeksiantajana oli Protect Our Winters Finland.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä hiihtokeskukset tekevät nyt ja ovat valmiita tekemään vastuullisen matkailun hyväksi, miten he kokevat ilmastonmuutokseen liittyvät asiat ja pitävätkö he sitä uhkana. Tutkimuksessa keskityttiin vastuullisen matkailun ympäristöasioihin, ei niinkään sosiaaliseen tai taloudellisiin aspekteihin.</p> <p>Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Haastattelukysymykset lähetettiin sähköpostilla viidelle eri hiihtokeskukselle sekä puhelimitse oltiin yhteydessä, mutta vastauksia ei saatu niin paljon kuin olisi toivottu. Tutkimukseen vastasi kaksi suomalaista hiihtokeskusta.</p> <p>Haastatteluiden perusteella ilmastonmuutoksen vaikutuksiin on jo selvästi alettu varautua, ja koko ajan kehitellään uusia keinoja taistella sitä vastaan. Vastuullisuus on ollut keskuksilla vuosia jo mielessä, ja nyt sen eteen on alettu toimia vahvemmin.</p>	
Asiasanat Ilmastonmuutos, vastuullinen matkailu, hiihtokeskukset	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Toimeksiantajana Protect Our Winters	3
3	Ilmastonmuutos ja talvimatkailu.....	5
3.1	Ilmastonmuutos.....	5
3.2	Ilmastonmuutoksen vaikutukset Suomeen	6
3.3	Vaikutukset talvimatkailuun	7
4	Vastuullinen matkailu ja hiihtokeskukset	9
4.1	Vastuullinen matkailu	9
4.2	Ympäristövastuu	10
4.3	Hiihtokeskusten ympäristövaikutukset.....	10
4.4	Ilmastonmuutoksen vaikutuksia hiihtokeskuksiin	11
4.5	Rukan ja Pyhän ympäristöohjelma	12
5	Hiihtokeskukset Suomessa	14
5.1	Levi	15
5.2	Ylläs	15
5.3	Iso-Syöte.....	16
5.4	Himos	17
5.5	Messilä	18
5.6	Yhteenveto keskuksista	19
6	Tutkimus ja sen kulku.....	20
6.1	Laadullinen tutkimus	20
6.2	Teemahaastattelu	21
6.3	Tutkimuksen luotettavuus	22
	Tulokset	23
6.4	Haastattelu ja aineiston analysointi	23
6.5	Hiihtokeskusten vastuullisuuden analysointi internet -sivuilta	25
7	Pohdinta.....	27
7.1	Yhteenveto ja johtopäätökset	27
7.2	Opinnäytetyöprosessi.....	28
7.3	Arvio omasta oppimisesta	29
	Lähteet	31
	Liitteet.....	35
	Liite 1. Kysymykset hiihtokeskuksille	35

1 Johdanto

Ilmastonmuutos on jatkuvasti esillä oleva ilmiö, ja se saa monet miettimään vastuullisuutta. Ilmiötä on mahdotonta pysäyttää täysin, mutta sen vaikutuksia voidaan yrittää vähentää toimimalla mahdollisimman vastuullisesti. Matkailuun, etenkin laskettelumatkailuun, ilmastonmuutos tulee kuitenkin väistämättä vaikuttamaan. Ilmastonmuutoksen myötä talvet ovat lämpimämpiä, eikä lunta ole enää niin paljon kuin ennen. Hiihtokeskukset joutuvat käyttämään yhä enemmän ja enemmän tykkilunta sekä muita keinoja pitääkseen keskukset matkailijoille mieluisina ja laskettelulle mahdollisina. Suomen eteläisimpien hiihtokeskusten kausi on lyhentynyt huomattavasti, eikä voida olla varmoja, milloin kausi alkaa ja kauan se kestää. Lapissa kausi voi kestää yleensä marraskuusta toukokuuhun, kun etelässä kausi saattaa olla vain tammikuusta maaliskuuhun.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, mitä suomalaiset hiihtokeskukset tekevät jo nyt ympäristövastuullisen matkailun eteen ja miten ne ovat valmiita edistämään sitä tulevaisuudessa. Tutkimuksen tarkoitus on kartoittaa, mitä hiihtokeskukset tekevät nyt edistääkseen vastuullista matkailua ilmastonmuutokseen vaikuttavien asioiden osalta, mitä he ovat valmiita tekemään tulevaisuudessa ja miten he suhtautuvat ilmastonmuutokseen ylipäättänsä. Työn toimeksiantajana toimii Protect Our Winters Finland, joka on osa kansainvälistä POW -liikettä. Liikkeen toimintaan kuuluu ilmastonmuutoksen vaikutuksista tiedottaminen ja neuvominen, miten arkielämässä voi taistella ilmiötä vastaan. Liikkeeseen kuuluu kansainvälisesti tuhansia jäseniä, ja monet ammattiuurheilijat ovat nousseet liikkeen keulakuviksi, esimerkeiksi.

Opinnäytetyön teorettisessa osuudessa selvitetään, mitä ilmastonmuutos ja vastuullinen matkailu tarkoittavat, sekä avataan tarkemmin, mikä POW on. Työssä keskitytään vain vastuullisen matkailun ympäristöpuoleen. Opinnäytetyössä esitellään myös hiihtokeskukset, joihin tässä tutkimuksessa aiotaan perehtyä ja keskittyä. Hiihtokeskuksia on Suomessa yli 70, joten joukosta on valittu suurimmat ja matkailullisesti tärkeät keskukset. Ne on valittu myös ympäri Suomea, jotta olisi todennäköisempää saada erilaisia näkökulmia ja toimintatapoja.

Tutkimus toteutetaan käyttäen laadullista tutkimusmenetelmää sekä teemahaastattelua. Haastattelut on tarkoitus tehdä puhelimen tai sähköpostin välityksellä. Haastatteluiden tavoitteena on selvittää, miten ympäristöasiat on otettu eri asioissa huomioon, esimerkiksi

sähkönkulutuksessa, kierrätyksessä, henkilökunnan koulutuksessa ekotehokkuuteen sekä kohteen laitteiden ja koneiden käytössä.

Rukan ja Pyhän hiihtokeskukset ovat hyvä esimerkki vastuullisesta kohteesta, sillä ne noudattavat tarkkaa ympäristöohjelmaa, jonka tavoitteena on vähentää päästöjä merkittävästi. Ympäristöohjelman kautta Pyhästä on tullut Pohjoismaiden ensimmäinen hiilineutraali hiihtokeskus. Työssä käytetään tätä ympäristöohjelmaa sekä Rukan yhteistyötä Protect Our Winters Finlandin kanssa esimerkkinä muille hiihtokeskuksille.

2 Toimeksiantajana Protect Our Winters

Protect Our Winters (POW) on vuonna 2007 talviurheilun ystäville perustettu liike. Liike sai alkunsa, kun yhdysvaltalainen ammattilaslumilautailija Jeremy Jones huomasi yhä useamman hiihtokeskuksen joutuvan sulkemaan rinteensä lumen puutteen takia. Hän ajatteli jonkin olevan selkeästi vialla ja halusi alkaa toimia sen eteen, mutta yhtäkään talviurheilun kannalta ilmastonmuutosta vastaan taistelevaa organisaatiota ei löytynyt. Ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyivät jo selkästi, joten Jeremy Jones päätti perustaa Protect Our Winters -organisaation. Perustamisen jälkeen monet huolestuneet ammattiuurheilijat, yksilöt, hiihtokeskukset ja yritykset ovat liittyneet organisaatioon, ja nykyään tukijoita on yli 130,000 maailman laajuisesti. Melkein lumettomista talvista kärsivät niin talviurheilun harrastajat kuin sen ympärillä pyörivä miljoonabisnes. Talviurheilu on toimiala, joka työllistää satojatuhansia ihmisiä sekä lisää matkailua, ja sen taloudelliset arvot ovat todella merkittäviä. (Protect Our Winters 2016a.)

Kuvio 1. POW:in logo. (Protect Our Winters 2016a.)

POW:in työ on vaikutusvaltaista ja tärkeää, sillä ilmastoaktivismista on puuttunut vahva sosiaalinen liike. Yhdessä muutaman muun ryhmän kanssa POW on rakentamassa tätä sosiaalista liikettä. Protect Our Winters kannustaa jäseniään toimimaan vastuullisesti sekä tekemään ilmastomuutokseen vaikuttavia päätöksiä päivittäin. POW:in kolme tärkeintä toimintaa on tiedottaa ilmastonmuutoksesta sekä sen vaikutuksesta talviurheiluun, vaikuttaa alan yrityksiin ja päättäjiin sekä myös järjestää tapahtumia ja kampanjoita. (Protect Our Winters 2016a.)

POW on kansainvälinen liike, ja Yhdysvaltojen lisäksi se toimii myös Ranskassa, Itävallassa, Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa. (Protect Our Winters 2016b.)

Protec Our Wintersillä on paljon ammattiurheilijoita keulakuvinaan. Ilmaston puolesta aktiivisesti toimiva tunnettu urheilija toimii hyvänä esimerkkinä tuhansille harrastelijoille. Urheilijoita, jotka ovat sitoutuneet taistelemaan ilmastonmuutosta vastaan ja kuuluvat POW:iin, kutsutaan lähettiläiksi. Suomen POW:illa on tällä hetkellä 23 lähettilästä, joista tunnetuimpia ovat esimerkiksi ammattilumilautailijat Enni Rukajärvi ja Markku Koski, sekä entinen freestylelaskettelija Pekka Hyysalo. POW -lähettiläät tekevät töitä talvien pelastamiseksi. (ProtectOur Winters 2016c.)

POW aktivoi myös alan yrityksiä ja yhteisöjä toimimaan sekä vaikuttamaan ilmastonmuutosta vastaan. POW Finlandin tärkeimmät pääyhteistyökumppanit ovat Rukan hiihtokeskus, Halti Skiwear, Suomen Hiihtoliitto, Storaenso ja Porvoo Energia. Ruka tekee POW:in kanssa merkittävää yhteistyötä ja on organisaatiolle tärkeä sponsori. Ruka on ollut mukana POW:issa alusta asti. Yhteistyökumppaneiden kanssa he järjestävät tapahtumia ja kampanjoita, vaikuttavat päättäjiin sekä tarjoavat näkyvyyttä hyvän asian puolesta taistelemisesta. (Protect Our Winters 2016d.)

Yhtenä esimerkkinä POW:in kampanjoista on vuoden 2016 loppupuolella yhdessä Porvoo Energian kanssa pidetty Pelastetaan Talvet -kampanja . Kampanjan tarkoituksena oli kannustaa suomalaisia hiihtokeskuksia sekä laskijoita vaihtamaan sähkösopimuksensa Suomen luonnonsuojeluliiton ympäristömerkittyyn EKOenergiaan. POW halusi myös kampanjallaan viestittää poliitikoille ja tuottajille siitä, millaiseen energiantuotantoon tulee investoida. Kampanjan myötä viisi hiihtokeskusta vaihtoi sähkönsä EKOenergiaan. POW sai myös näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa, kun sosiaalisen median käyttäjät jakoivat talvikuviaan käyttäen hastagia pelastetaan talvet. (Pelastetaan Talvet 2017.)

3 Ilmastonmuutos ja talvimatkailu

Ilmastonmuutos on yksi suurimmista kriiseistä maailmanlaajuisesti. Ilmasto lämpenee ihmisen toiminnan seurauksena, ja äärimmäiset sääolosuhteet, kuten myrskyt, merenpinnan kohoaminen ja jäätiköiden sulaminen hankaloittavat jo nyt ihmisten sekä eliöiden elämää. Aikaansaamamme ilmastonmuutos on niin voimakasta ja äkillistä, että luonnon on vaikeaa sopeutua muutoksiin. Mikäli minkäänlaista muutosta ei saada aikaan, on arvioitu että maapallon keskilämpötila kohoaa 4 astetta 2100 vuoteen mennessä. Arktisilla alueilla ilmasto lämpenee jopa kaksikertaa nopeammin kuin maapallo keskimäärin. Useimmat arktisten alueiden eläimet eivät selviydy ilman jäätä ja lunta, jolloin uhkana voi olla esimerkiksi jääkarhujen sukupuutto. Ilmastonlämpeneminen voi vaikuttaa selkeästi myös Suomen Lapin maisemiin, sillä lämpenemisen myötä metsäraja voi nousta jopa 350 metriä ylemmäs vuosisadan loppuun mennessä, eikä silloin paljaita tunturilakia juurikaan enää olisi. (WWF 2017.)

3.1 Ilmastonmuutos

Ilmakehä toimii kuten kasvihuone. Ilmakehän kaasut päästävät läpi auringon säteet, ja estävät samalla osaa lämmöstä karkaamasta takaisin avaruuteen. Ilmastonmuutoksen myötä lämmön karkaamisen estävät kaasut ovat kuitenkin lisääntyneet, johtuen kasvihuonekaasuista. Ihmiskunta tuottaa valtavan määrän kasvihuonekaasuja, jotka voimistavat luonnollista kasvihuoneilmiötä. Tällaisia kaasuja ovat muun muassa hiilidioksi, dityppioksidi ja metaani. Näiden kaasujen pitoisuudet ilmakehässä ovat nykyään korkeimpia kuin ne ovat olleet 800 000 vuoteen, ja pelkästään hiilidioksidia on ilmakehässä 40% enemmän kuin ennen teollistumisen aikaa. (IPCC 2014a, 11.) Päästöjä syntyy fossiilisten polttoaineiden (hiilen, öljyn ja maakaasun) käyttämisestä energiantuotantoon ja liikenteeseen. Kasvihuoneilmiön seurauksena maapallon keskilämpötila on kasvanut viimeisen sadan vuoden aikana 0,74°C, Euroopassa jopa melkein yhden celsiusasteen. (Ilmasto.org 2016.)

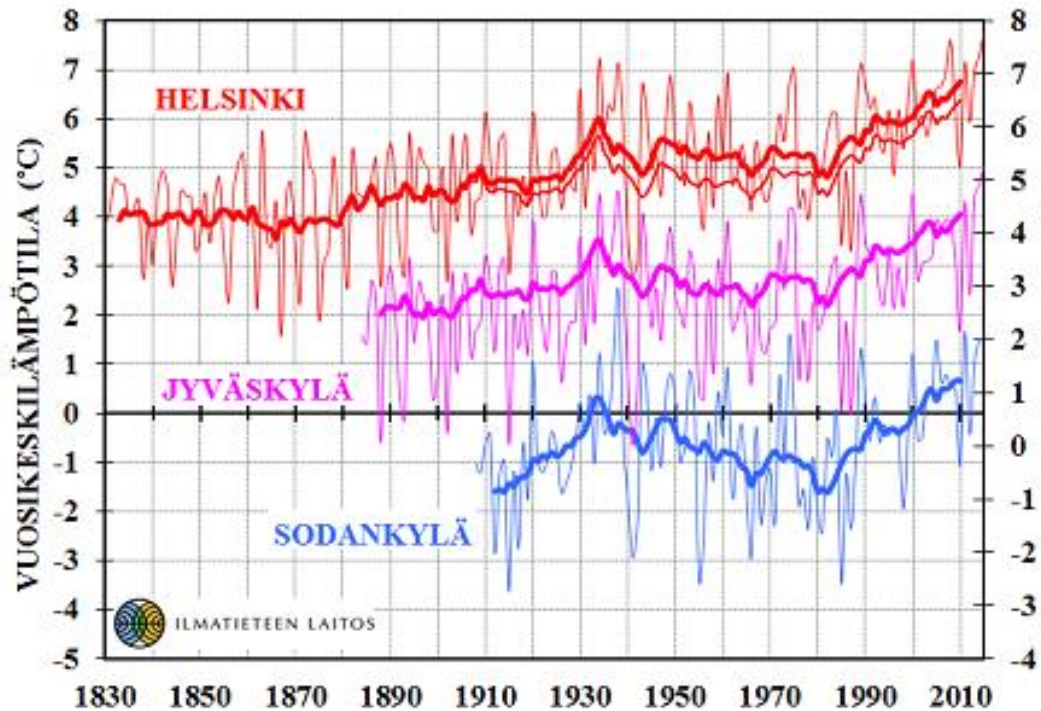
Päästöt ovat muuttaneet ilmastoa jo merkittävästi, ja niiden vaikutukset näkyvät muun muassa ilmakehän lämpenemisessä ja meren veden kiertokulun muutoksissa, sään ääri-ilmiöiden esiintymisessä sekä jään ja lumen määrän vähenemisessä. Esimerkiksi viimeisen 20 vuoden aikana Etelämantereen ja Grönlannin jäätiköiden massa on pienentynyt, sekä muut vuoristojäätiköt lähes kaikkialla maailmassa ovat pienentyneet. Kasvihuonekaasuista johtuvien päästöjen jatkuessa ilmasto maapallolla lämpenee edelleen, ja kaikkiin ilmastojärjestelmän osiin on odotettavissa muutoksia. Jotta

ilmastonmuutosta voisi hillitä, se edellyttää päästöjen pitkäjänteistä ja tuntuva rajoittamista. (IPCC 2014b, 9, 19, 22.)

Matkailulle ilmastonmuutos on ilmiö, joka vaikuttaa jo merkittävästi sen sektoriin. Tietyt kohteet, kuten vuoristo- ja rannikkoalueet, kärsivät eniten ilmastonmuutoksen vaikutuksista. Samalla, matkailuala tuottaa paljon kasvihuonekaasuja, sillä turistit tuovat paljon ylimääräistä liikennettä. Muuttuvat ilmastot ja sääilmiöt matkailukohteissa ja turismia kehittämissä maissa voivat merkittävästi vaikuttaa matkailijoiden mukavuuteen ja heidän matkapäätöksiinsä. Kysynnän ja turismivirtauksien muutoksilla on vaikutus matkailualan yrityksiin ja yhteisöihin, ja ne vaikuttavat suoranaisesti kohteen talouteen ja työllistymiseen. (UNWTO 2016.)

3.2 Ilmastonmuutoksen vaikutukset Suomeen

Maailmanlaajuinen ilmastonmuutos vaikuttaa myös Suomen ilmastoon. Lämpötila-aikasarjat kertovat, että ilmasto on muuttunut jokaisena vuoden aikana, erityisesti alkutalvesta. Joulukuun lämpeneminen on ollut keskimäärin jopa viisi astetta. Muuten Suomen keskilämpötila on muuttunut 1800 -luvun jälkeen arvioiden mukaan noin 2,3 astetta. Kuvio 2 osoittaa, miten lämpötilat ovat nousseet Etelä-, Keski- ja Pohjois-Suomessa. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat vaikuttaneet aiemmin etelässä, mutta nykyään vaikutukset ovat kauttaaltaan näkyvissä. Lämpötila on vain yksi ilmaston piirre, sillä ilmastonmuutos vaikuttaa lisäksi myös sademäärään, tuulisuuteen, pilvyyteen ja lumisuuteen. Näillä piirteillä on suuri merkitys yhteiskuntaan ja luontoon. (Ilmasto-opas 2016a.)

Kuvio 2. Vuosikeskilämpötilat Helsingin Kaisaniemessä vuosilta 1830–2015, Jyväskylästä 1884–2015 ja Sodankylästä 1908–2015. (Ilmasto-opas 2016a.)

Kuviossa vuotuiset arvot on merkitty ohuella viivalla, sekä kymmenen vuoden liukuva keskiarvo paksulla viivalla. Helsingin lämpötiloista on myös mukana arvio siitä, miten paljon kaupungistuminen on kohottanut pääkaupungin lämpötilaa. Keskipaksu viiva kuvaa taas arvioituja lämpötiloja siinä tapauksessa, että lämpötilaan ei olisi vaikuttanut kaupungistuminen. (Ilmasto-opas 2016a.)

3.3 Vaikutukset talvimatkailuun

Vuodenaikojen säännöllisyys ja kesto luovat hyvän pohjan sekä talvi- että kesämatkailulle. Kesä ja talvi hallitsevatkin päävuodenaikoina, joihin loma- ja työajat ovat sopeutuneet. Kuitenkin vaihtelevat sääolot ja vuosien väliset yksittäiset erot saattavat olla suuria, joten Suomen ilmasto ei salli takuuvarmojen matkailusesonkien syntyä sen enempää talvella kuin kesälläkään. Alueellinen vaihtelu sään suhteen Suomen pituuden takia on tuntuva, mikä luo erilaisia osa-alueita matkailupotentiaaliltaan. (Vuoristo & Vesterinen 2009, 25-26.)

Ilmastonmuutoksen vaikutukset uhkaavat erityisesti talvimatkailua lämpötilan nousun ja lumenpuutteen takia. Kovat pakkaset ovat harvinaisempia ja vesisateet yleistyvät, mitkä johtavat lumipeitteen ohenemiseen ja lumisien päivien vähenemiseen. Talviolosuhteissa on paljon alueellisia eroja. Pohjois- ja Itä-Suomessa talviolosuhteet säilyvät parhaiten,

mutta yhä etelämmäksi mentäessä talven saapuminen epävarmistuu. Mikäli ilmastonmuutosta ei saada hillittyä, on ennustettu että lumen syvyys pienenee vuosisadan loppuun mennessä jopa 78% Helsingissä ja 48% Sodankylässä. Matkailuyrittäjät joutuvat varautumaan näihin muutoksiin. Joulun ja uuden vuoden aika ovat tärkeitä matkailusesonkeja, mutta ilmastonmuutoksen myötä hiihtokeskuksien lumitilanne on tähän aikaan yhä epävarmempaa muualla kuin Lapissa. Epävarmuus johtaa siihen, että matkat varataan viime tingassa, jolloin ohjelmapalveluiden suunnitteleminen vaikeutuu. Jotta talvimatkailukausi saataisiin aloitettua ajallaan, matkailuyrittäjät joutuvat ottamaan käyttöön erilaisia keinoja, kuten keinolumentuksen. Leudoista talvista huolimatta Pohjois-Suomen lumisuus tulee säilymään sille tärkeänä matkailuvalttina. Jos Keski-Euroopan talviurheilumahdollisuudet huononevat, matkailijoiden määrä lisääntyy, ja lumisuuden markkinoinnin merkitys kasvaa. (Ilmasto.opas 2016b.)

4 Vastuullinen matkailu ja hiihtokeskukset

Kuten aikaisemmin on mainittu, ilmaston lämpeneminen vaikuttaa selvästi talvimatkailuun. Sen seurauksena vastuullinen matkailu nousee tärkeäksi osa-alueeksi ympäristön kannalta. Vastuullisuuden ja hiihtokeskusten välillä on kuitenkin selkeä paradoksi, kun monet innokkaat laskettelijat haluavat toimia vastuullisesti, mutta hiihtokeskukset ovat suuria energian ja luonnon kuluttajia. Jotkin keskukset kuitenkin pyrkivät taistelemaan ilmastonmuutoksen vaikutuksia vastaan siirtymällä vastuulliseen toimintaan. Tämä onkin keskuksien tulevaisuuden kannalta tärkeää, sillä ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat nyt jo ottaneet osaa keskuksien talvisesonkiin. Talvet ovat paljon ennalta-arvaamattomimpia, joten laskettelemaan meneminen esimerkiksi maaliskuussa ei ole enää itsestäänselvyys.

Vastuullisessa matkailussa on kyse siitä, että matkailun negatiiviset vaikutukset minimoidaan ja positiiviset vaikutukset maksimoidaan. YK:n matkailujärjestö UNWTO määrittelee vastuullisen eli kestävä matkailun seuraavasti: ”Matkailu, joka ottaa täysin huomioon sen nykyiset sekä tulevat taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset huomioiden matkailijoiden, matkailualan, ympäristön sekä kohdeyhteisöjen tarpeet.” (UNWTO 2016b.)

4.1 Vastuullinen matkailu

Vastuullisella matkailulla on kolme aspektia; taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöllinen. Taloudellisella aspektilla tarkoitetaan sitä, että matkakohteen yhteisö hyötyy liiketoiminnasta taloudellisesti. Usein matkailutulot kuitenkin saattavat mennä kohteen ulkopuolelle, etenkin jos esimerkiksi kohteen majoitus painottuu isoihin, kansainvälisiin hotelliketjuihin. Paikallisilla pienillä yrityksillä on usein enemmän potentiaalia matkailun hyötyjen tasaiseen jakautumiseen sekä esimerkiksi köyhyyden vähentämisen suhteen. Sosiaalisella, eli sosiokulttuurisella, kestävyydellä tarkoitetaan sitä, että matkailijoiden ja kohdeyhteisön suhde perustuu molemminpuoliseen kunnioitukseen. Kohteen kulttuuria kunnioitetaan eikä paikallisyhteisöä hyväksikäytetä. Usein vaarana kasvavassa matkailussa on kohteen kulttuurin kaupallistaminen, jolloin paikallinen kulttuuri vääristyy vastaamaan matkailijan tarpeisiin. Tässä opinnäytetyössä keskitytään pelkästään ympäristöllisiin Aspekteihin. Ympäristö sekä luonnonresurssit ovat usein kohteen vetonauloja, ja vastuullisessa matkailussa pyritään hyödyntämään ympäristöä vahingoittamatta sitä. Tähän pyritään muun muassa minimoimalla matkailuun liittyvä veden- ja energiankulutus sekä jätteen tuottaminen. Myöskin kasvihuonekaasujen päästöt kestävässä matkailussa pyritään minimoimaan. (Reilun matkailun yhdistys 2016.)

4.2 Ympäristövastuu

Ekologinen eli ympäristöllinen kestävyys edellyttää, että yritykset pyrkivät pysäyttämään luonnonvarojen hupenemisen ja lisäämällä uusiutuvien luonnonvarojen kasvua. Luonnon monipuolisuus ei saa vaarantua. Biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen on yksi kestävä kehityksen edellytys, sillä hyvin monet ihmisten tarvitsemista toiminnoista ja tuotteista ovat siitä riippuvaisia. Kehityksen ja ympäristön yhdistäminen päätöksentekoon on tärkeää. Ekologisesti kestävällä kehityksellä edellytetään siirtymistä määrällisestä tuotannosta laadulliseen tuotantoon kehittämiseen. (Hemmi 2005, 77.)

Vastuullinen yritys on tietoinen oman toimintansa ympäristövaikutuksista, muutosvaikutuksista, noudattaa lainsäädäntöä ja kehittää toimintaansa jatkuvasti. Vastuuta otetaan ympäristöasioista ja ympäristöjohtamisesta. Ympäristövastuu kulkee käsikädessä kustannustehokkuuden ja kestävä kehityksen kanssa. Vähentämällä energian käyttöä esimerkiksi lämmityksessä ja vedenkäytössä säästetään myös luonnonvaroja jolloin kestävä kehitystä edesautetaan. Yrityksen omaa toimintaa parantamalla voidaan parantaa myös ympäristövaikutuksia. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2017.)

4.3 Hiihtokeskusten ympäristövaikutukset

Laskettelun suosio ja hiihtokeskusten kehittyminen on helpottanut taloudellisen hyvinvoinnin luomista monissa vuoristo- ja tunturialueissa. Lasketteluturismin kehittyminen vaatii hotellien, huoneistojen ja muun infrastruktuurin rakentamista, kasvavaa painetta maavaroihin sekä eläinten elinympäristöön. Rinteitä tehdessä joudutaan raivaamaan puita tieltä, joka vaikuttaa koheesioon sekä maaperän vakauttamiseen. Vaikka kehittyminen tuo taloudellista hyvinvointia kohteelle, samalla se tuo monia negatiivisia seurauksia fyysiselle ympäristölle. (Holden 2008, 81.)

Rinteiden valmistelu, hissilaitteisto, lumitykit, kasvava infrastruktuuri sekä majoitus- ja ruokapalveluiden rakentaminen vaikuttavat suuresti ympäristöön. Rinteiden raivaaminen tarkoittaa kasvillisuuden ja kivien poistamisen jopa 20 senttimetrin syvyydeltä, jotta lumi kertyy hyvin alueelle. Ekosysteemi vaurioituu ja alueen esteettisyys kärsii. Samalla lumi- ja mutavyöryjen riski suurenee, etenkin korkeimmilla alueilla. Hissilaitteisto ja sen rakentaminen häiritsee myös ekosysteemiä sekä alueen eläinkuntaa ja niiden elinympäristöä. Lämpenevät ja myöhästyneet talvet johtaa kasvavan tykkilumen tarpeeseen, joka tarkoittaa runsasta veden käyttöä. Vain yhden hehtaarin laskettelupinnan

luomiseen tarvitaan jopa 200,000 litraa vettä. Lumitykkeitä varten usein joudutaan rakentamaan tekojärviä, jotta saadaan vettä läheltä. Lumitykkien käyttö lisää energian kulutusta, aiheuttaa melusaastetta sekä maaperän saastumista veden lisäaineista johtuen. Lisääntyvän infrastruktuurin rakentaminen aiheuttaa maankäytön muutoksia, melu- ja ilmansaasteita sekä luonnollisen elinympäristön tuhoutumista. (Holden 2008, 82.)

Hiihtokeskukset ovat merkittäviä energiankäyttäjiä. Energiaa kuluu muun muassa rinteiden lumetukseen ja kunnossapitoon, valaistukseen, hissien sekä rinnetoimintojen huolto -ja palvelurakennuksiin. Yhden henkilön (laskettelijan) päiväkulutusta on noin 20 kilowattituntia. Energiankulutus on suuri menoerä, josta voitaisiin päästövähennystavoitteilla säästää jopa kymmeniä tuhansia euroja vuosittain. Energiankäytön tehostaminen ja sen käytön suunnitteleminen on taloudellisesti yritykselle järkevää, ja se edistää kestävästä kehitystä. (Motiva 2016.)

4.4 Ilmastonmuutoksen vaikutuksia hiihtokeskuksiin

Alppien lumipeite hupenee vuosi vuodelta, sillä ilmaston lämpenemisen myötä siitä katoaa jopa 30 %. The Guardian -lehden mukaan lumipeite voi vähentyä jopa 70 prosentilla vuosisadan loppuun mennessä. Lumisateet muuttuvat vesisateiksi, ja matemaattiset ilmastomallit näyttävät, että paljaat Alppien rinteet ovat tulevaisuudessa hyvin yleinen näky. Monet alppikylät ovat hyvin rippuvaisia talviturismista, eikä tällaiset ennusteet lupaa hyvää heidän taloudelleen ja yhteiskunnalle. (The Guardian 2017.)

Yhtenä esimerkkinä hiihtokeskuksesta, johon ilmastonmuutos on vaikuttanut merkittävästi etenkin vuonna 2015, on Kanadassa sijaitseva Cypress Mountain Länsi-Vancouverissa. Artikkelin (Huffington Post) mukaan sääoloista on tullut hyvin arvaamattomat, alkukaudesta lunta ei välttämättä tule ollenkaan, jolloin keskukset joutuvat sulkemaan ovensa, tai sitten lunta sataa runsaasti silloin kun laskettelukausi ei ole vielä lähelläkään. Sama koskee monia muita keskuksia Kanadassa. (Huffington Post 2017.)

Kuva 1. Cypress Mountain vuonna 2010. (Tourism Vancouver 2017.)

Cypress Mountainissa järjestettiin lumilautailun ja laskettelun Freestyle -tapahtuma vuoden 2010 talviolympialaisiin. Vancouverin matkailusivustolla vuodelta 2010 sanotaan, että Cypress Mountainilla on paras maasto, parhaat hissit ja mäet sekä varmat lumiolosuhteet. (Tourism Vancouver 2017.)

Kuva 2. Cypress Mountain vuonna 2015. (Huffington Post 2017.)

Vuoden 2015 lumitilanne on kuitenkin täysin erilainen. Lumiolosuhteita on hyvin vaikea ennustaa etukäteen, ja laskettelijat tarkkailevatkin säätiedotuksia paljon tarkemmin ennen kuin päättävät laskettelemaan lähtemisestä. Tällaisten säiden myötä monet entiset vakioasiakkaat lopettavat käyntinsä kokonaan, jolloin keskuksen talous kärsii suurta tappiota. Monet keskuksset saattavat olla täysin keinolumentuksen varassa, ja yhä useampi keskus joutuu varautumaan samaan. (Huffington Post 2017.)

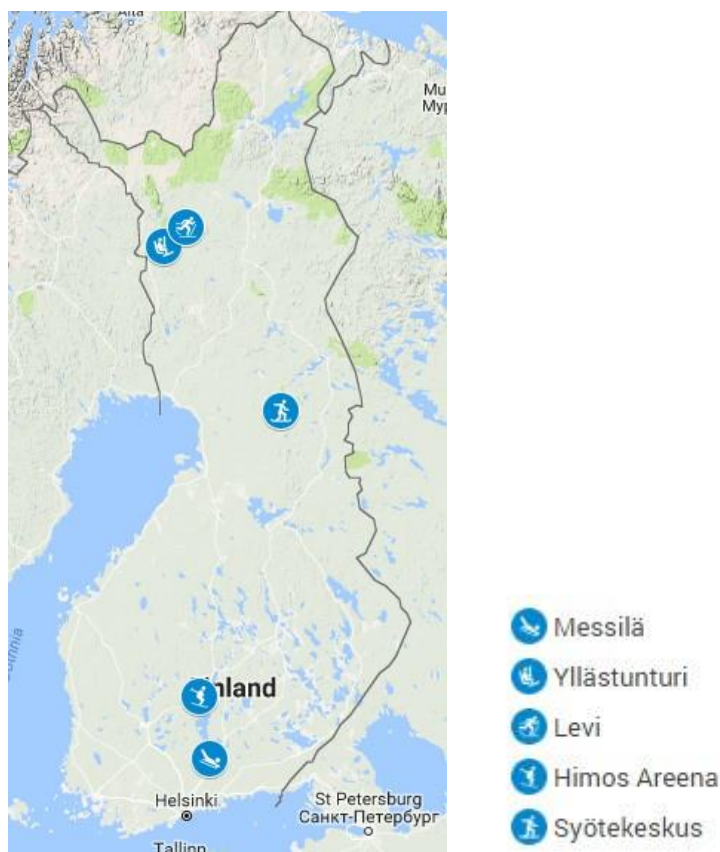
4.5 Rukan ja Pyhän ympäristöohjelma

Rukan ja Pyhän ympäristöohjelma otettiin käyttöön vuonna 2008. Ohjelmassa määritellään yrityksen ympäristötavoitteet ja -vastuut. Ympäristöohjelman käyttöönoton jälkeen Rukan päästöt ovat vähentyneet jopa 80 prosentilla. Ruka sekä Pyhä ovat ensimmäisiä hiihtokeskuksia Suomessa, jotka siirtyivät täysin päästöttömän vesisähkön käyttöön kaikessa toiminnassa. Ympäristö ja luonto ovat keskuksien vetovoiman tausta, joten ympäristöohjelmalla on suuri merkitys keskuksien liiketoimien ylläpitämiseen. Pyhällä esimerkiksi rinnehuollon polttoainepäästöt neutralisoidaan WWF:n suosittelman kompensointiohjelman kautta. Pyhä onkin Pohjoismaiden ensimmäisiä hiilineutraaleja hiihtokeskuksia.

Ruka ja Pyhä ovat liittyneet ensimmäisinä Suomen hiihtokeskuksista Euroopan Unionin energiatehokkuussopimukseen, jonka tavoitteena on vähentää energiankulutusta yhdeksällä prosentilla vuoteen 2016 mennessä. Ympäristövaikutuksien vähentämisen eteen Ruka on lisännyt kierrätystä majoituskohteissa ja ravintoloissa, sekä kiinnittänyt huomiota lämmitykseen, veden käyttöön ja ilmanvaihtoon. Ski-Inn huoneistot käyttävät TuottoOmistus -mallia, joka tarkoittaa, että yksityiset omistajat vuokraavat lomahuoneistojaan ympäri vuoden. Tämä käytäntö vähentää rakentamisen tarvetta ja on täten ekologinen vastuullinen ratkaisu. (Ruka 2016.)

5 Hiihtokeskukset Suomessa

Suomessa talviurheilulajit, kuten hiihto, laskettelu, lumilautailu ja kelkkailu ovat aina olleet suosittuja, vaikka täältä ei löydykään Alppien veroisia puitteita. Lumiset talvet ja monet hiihtokeskukset takaavat monipuoliset mahdollisuudet harrastaa talviurheilua miltein missä päin Suomea tahansa. Suurimmat hiihtokeskukset sijaitsevat Pohjois-Suomessa, missä talvet ovat vielä taatusti lumisia, mutta myös Keski – ja Etelä-Suomesta löytyy jopa noin 50 hiihtokeskusta. Yhteensä Suomessa on 76 hiihtokeskusta. Laskettelurinteet tarjoavat hyvät puitteet aloittelijoille, sillä rinteet ovat suurimmaksi osaksi 500-800 metriä pitkiä, mutta myöskin kehittyneimmille löytyy haastetta. Talviurheilumatkailu soveltuu erityisen hyvin lapsiperheille, sillä hiihtokeskukset tarjoavat useinmiten myös muita palveluita ja elämyksiä lasketteluun lisäksi. (Discovering Finland 2016.)

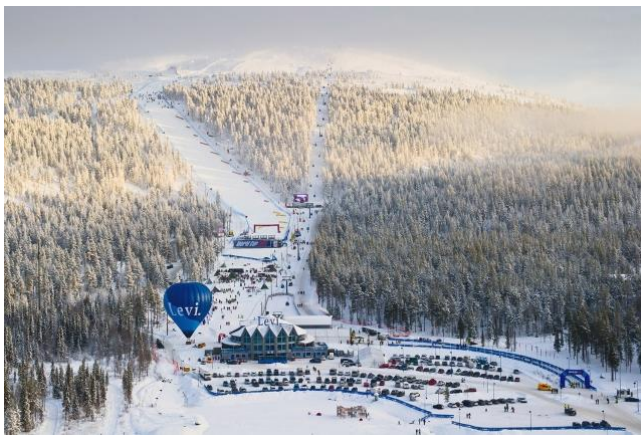
Kuvio 3. Hiihtokeskusten sijainnit kartalla (Google maps 2016.)

Opinnäytetyön tekijä on valinnut hiihtokeskukset yhdessä toimeksiantajan kanssa. Yllä oleva kuvio näyttää kyseisten hiihtokeskusten sijainnit Suomen kartalla. Myöskin tarkoituksena oli valita keskuksia ympäri Suomea, jotta saadaan mahdollisesti eri tavoin toimivia keskuksia mukaan. Monimuotoiset ja vaikeat talvet uhkaavat eniten Etelässä

sijaitsevia keskuksia, joten niiden pitää panostaa enemmän lumetukseen ja muuhun toimintaan, jotta keskuksat saadaan pidettyä auki.

5.1 Levi

Levi on Suomen suurin hiihtokeskus, joka sijaitsee Kittilässä, noin 170 km Napapiirin yläpuolella. Levi aloitti toimintansa vuonna 1964, jolloin avattiin ensimmäinen hiihtohissi. Siitä lähtien Levi on kasvanut keskuksena. Levi on myös kansainvälisesti tunnettu ja arvostettu keskus, ja se on saanut näkyvyyttä muun muassa alppihiihdon maailmancupista, jonka Levi sai osaksi tapahtumatarjontaansa vuonna 2004. (Ski 2017.)

Kuva 3. Levin hiihtokeskus. (Levi 2016.)

Ensimmäiset lumipeitteet Levin rinteille laskeutuu yleensä loka-marraskuussa, ja hiihtokausi kestää toukokuun puoleen väliin asti. Rinteitä Levillä on 43, joista 17 on lumetusjärjestelmällä varustettu. Pisin rinne on jopa 2,5 kilometriä pitkä. Levi on paikka kaikentasoisille laskettelijoille, sillä rinteitä löytyy monipuolisesti haastavista hyvin helppoihin. Levillä on majoituspaikkoja enemmän kuin Helsingissä; Levillä vuodepaikkoja on 24 000, kun taas Helsingissä hotellivuodepaikkoja on 12 000 (Visit Helsinki 2017). Hyvä markkinointi, tasokas majoittuminen, tapahtumat ja palvelut sekä lyhyet kulkuyhteydet ovat luoneet Levistä suosittuun kohteeseen kaikenlaisille turisteille. (Lumipallo 2016a.)

5.2 Ylläs

Ylläs on Suomen eteläisin suurtunturi ja se sijaitsee Kolarissa Länsi-Lapissa, Pallas-Yllästunturin kansallispuiston vieressä. Ylläksellä toimii kaksi hissiyhtiötä tehden Ylläksestä Suomen mittavimman hiihtokeskuksen; Sport Resort Ylläs ja Äkäslompolon Ylläs-Ski. Yhteensä nämä tarjoavat 63 laskettelurinnettä, joista 35 on lumetettuja. Alueelta

löytyy myös Suomen pisin rinne, jolla on mittaa kolme kilometriä. Ylläksellä on myös Suomen laajin latuverkosto, ja paikkaa onkin kehuttu maailman parhaaksi maastohiihtokeskukseksi. Myöskin muihin aktiviteetteihin ja palveluihin on panostettu, vaikkakin yhtä vilkasta kylää kuin Levillä Ylläkseltä ei löydy. Majoituspaikkoja on runsaasti tarjolla, yhteensä jopa 22 000 petipaikkaa. Ylläs on pääosin paljas tunturi, ja tämä vaikuttaa sen sääoloihin. Huonolla säällä näkyvyys on hyvin heikko, ja tuulen viima saattaa olla liian voimakas. Äkäslompolon kylää ympäröi seitsemän tunturia, joten matkailijat pääsevät ihailemaan uniikkia, luonnonkaunista tunturimaisemaa. (Lumipallo 2016b.)

Kuva 4. Ylläksen tunturi. (Laplandextra 2016).

5.3 Iso-Syöte

Iso-Syöte on Suomen eteläisin tunturi, ja se sijaitsee Pudasjärvellä, noin puolentoista tunnin ajomatkan päässä Oulusta. Tunturilla on kaksi hiihtokeskusta, Iso-Syöte ja Pikku-Syöte, ja eroa näillä keskuksilla on vain noin viisi kilometriä. Nimensä mukaan Pikku-Syöte on Syötteen pienempi keskus, sillä siellä on vain yhdeksän rinnettä, kun taas Isolla-Syötteellä on 17 rinnettä. Iso-Syöte kuuluu kymmenen suurimman hiihtokeskuksen joukkoon, ja vuonna 2012 Iso-Syöte valittiin vuoden hiihtokeskukseksi. Syötteen arvotekijöihin kuuluvat luonnon rauha, puhtaus sekä perheet. Reilun kolmenkymmenen vuoden aikana Isosta Syötteestä on muovautunut kaikille sopiva hiihtokeskus, joka vetää puoleensa myös kansainvälisiä laskettelijoita. (Lumipallo 2016c.)

Kuva 5. Iso-Syöte hiihtokeskus. (Lumipallo 2016c.)

Laskettelun lisäksi hiihtoon on panostettu, sillä Syötteeltä löytyy yli 120 kilometrin latuverkosto. Näiden lisäksi on muitakin aktiviteetteja, jotka ovat pohjoisen hiihtokeskuksille hyvin tyypillisiä; moottorikelkkailua, lumikenkäilyä, porotilavierailuja sekä huskysafareita. Pikku-Syötteellä voi harrastaa myös sisäaktiviteetteja, kuten kiipeilyä ja pallopielien pelailua. Syöteen tunturilla voi harrastaa pyöräilyä ympäri vuoden. (Syöte 2016.)

5.4 Himos

Himoksen hiihtokeskus sijaitsee Jämsässä, noin tunnin ajomatkan päästä Tampereelta ja Jyväskylästä. Keskus on jämsäläinen perheyritys, joka on toiminut jo yli kolmekymmentä vuotta. Hissilippumyynneillä katsottuna Himos on Suomen viidenneksi suurin hiihtokeskus. Rinteitä Himoksella on 21 kappaletta. Himos on tehnyt vuosien varrella useita rinne -ja hissiuudistuksia, jotka ovat tehneet Himoksesta toimivan ja monipuolisen hiihtokeskuksen. Himos on samalla vahvasti toimiva ympärivuotinen lomakohde, se tarjoaa erilaisia kesäaktiviteetteja sekä järjestää tapahtumia ja festivaaleja. (Himos 2016a.)

Kuva 6. Alueella on 15 hissiä, joiden yhteinen kapasiteetti on lähes 19 000 nousua tunnissa. (Lumipallo 2016d).

Vaikeasti ennustettavat talvet ovat Himokselle sijainnin takia uhka, mutta keskus on varautunut tehokkaalla lumetuskalustolla. Lumetuksen avulla saadaan muutama rinne auki leudoillakin säillä. Kohde on suosittu viikonloppulomakohde perheille, vaikka Himoksen hintataso onkin verrattain kalliimpi. Himoksella on kattavat majoitusvaihtoehdot ja oheispalvelut. (Lumipallo 2016d.)

5.5 Messilä

Messilä on eteläisen Suomen suurin keskus. Hiihtokeskus sijaitsee Hollolassa, noin tunnin ajomatkan päässä pääkaupunkiseudulta ja vain kahdeksan kilometrin päässä Lahdesta. Sijaintinsa takia Messilä on suosittu viikonloppukohde sekä arki-iltaisin. Messilässä on yhteensä kymmenen rinnettä, jotka riittävät tekemään siitä tarpeeksi monipuolisen. (Ski 2016.)

Messilä valittiin vuoden hiihtokeskukseksi vuonna 2015. Keskus kerää laskijoita laajalta alueelta, ja sen toimintatavat ovat modernit. Keskus hyödyntää sosiaalista mediaa, jonka merkitys tälläkin alalla kasvaa. Messilää sanotaan Etelä-Suomen suurimmaksi ja suosituimmaksi hiihtokeskukseksi, sillä hissinousuja on vuosittain jopa noin kaksi miljoonaa. (Lumipallo 2016e.)

Kuva 7. Messilä – hiihtokeskus. (Lumipallo 2016e.)

Messilä tarjoaa muutamia majoitusvaihtoehtoja sekä erilaisia aktiviteetteja murtomaahiihdosta mönkijäsafareihin. Talvisin Messilässä on myös paljon tapahtumia. Messilän kausi ei ole kovin pitkä, yleensä keskus on auki joulukuusta huhtikuun alkuun asti. (Lumipallo 2016f.)

5.6 Yhteenveto keskuksista

Alla olevaan taulukkoon (taulukko 1) on yhdistetty yllä mainittujen hiihtokeskusten yleistiedot, kuten rinteiden ja hissien määrät.

Taulukko 1. Yhteenveto valittujen hiihtokeskusten yleistiedoista.

Keskus	Rinteet	Hissit	Korkeus	Vuodepaikkoja
Levi	43	27	530 m	24 000 kpl
Ylläs	63	29	720 m	22 000 kpl
Syöte	17	8	432 m	3000 kpl
Himos	21	15	151 m	3000 kpl
Messilä	10	9	222 m	260 kpl

Kuten ylläolevasta taulukosta huomaa, Levillä on eniten vuodepaikkoja, kun taas Ylläksellä on eniten rinteitä ja hissejä. Molemmat hiihtokeskukset ovat Suomen suurimpia ja matkailullisesti vetovoimaisimpia. Syöte, Himos ja Messilä ovat samankaltaisia keskuksia keskenään, sillä ne kaikki soveltuvat perheille ja ovat kooltaan melko samanlaisia.

Valitut hiihtokeskukset ovat melko samanlaisia keskenään – ne ovat Suomen suurimpien keskuksien joukossa, ja ne ovat matkailullisesti merkittäviä alueillaan. Keskuksilla on myös laskettelun lisäksi muita aktiviteetteja tarjolla. Hiihtokeskusten nettisivuilla on yleisesti kerrottuna hyvin tietoja kohteesta, kuten yleisinfoa keskuksista, tapahtumista, majoittumisesta ja saapumisesta. Tiedot ovat tärkeitä asiakkaille, sillä kohteen saatavuus, vetovoimaisuus sekä aktiviteetit vaikuttavat usein matkakohteen päätöksen tekoon.

6 Tutkimus ja sen kulku

Tutkimus on eri vaiheiden luova prosessi. Prosessiin kuuluu aiheeseen perehtyminen, suunnitelman laadinta, toteutus sekä tutkimusselosteen laadinta. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2008, 63) mukaan tutkimusprosessi voidaan jakaa karkealla tavalla viiteen askeleeseen; valitse aihe, kerää tieto, arvioi materiaali, järjestä ideat, tulokset, muistiinpanot ja kirjoita tutkielma. Tutkimuksia on kuitenkin monenlaisia, joten jokainen tutkimusprosessi on omanlaisensa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 63.)

Opinnäytetyöt voivat olla tieteellisiä, tutkimustyyppisiä tai produktiivisia.

Tutkimuksessa eli tieteentekoprosessissa tarvitaan tieteellisiä menetelmiä sen eri vaiheissa. Yhtä ja samaa ilmiötä voidaan tutkia monella eri menetelmällä ja teorialla, mutta tutkimusongelma ja sen luonne ratkaisee tutkimukselle parhaiten sopivan menetelmän. Menetelmä on tekniikka, jonka avulla saadaan kerättyä, analysoitua ja tulkittua aineistoa. Tämä opinnäytetyö on tutkimustyyppinen. (Kananen 2008, 15-16.)

Tässä luvussa käydään läpi työssä käytettyä tutkimusmenetelmää sekä käydään läpi tärkeät termit tutkimukseen liittyen. Menetelmäksi opinnäytetyöhön on valittu laadullinen tutkimus, sillä tarkoituksena on selvittää syvällisemmin, mitä hiihtokeskukset tekevät ja mitä he ovat valmiita tekemään vastuullisen matkailun eteen. Koska keskuksia on Suomessa niin monta, on luontevampaa keskittyä vain muutamaa isoon ja matkailullisesti merkittävään keskukseen. Laadullinen tutkimusmenetelmä valikoitui opinnäytetyöhön, koska määrällinen tutkimus kyseisestä aiheesta olisi ollut haastavaa toteuttaa.

6.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus vastaa ensisijaisesti kysymyksiin miksi, millainen ja miten. Tutkimuksen tarkoituksena on ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja mielekkään tulkinnan antaminen. Laadullisessa, eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa, ei pyritä määrällisen tutkimuksen tavoin yleistyksiin, vaan ilmiön syvälliseen ymmärtämiseen. Laadulliseen tutkimukseen liittyy suora kontakti tutkijan ja tutkittavan välille, ja tutkimus on usein kuvailevaa. Tutkimuksen parina pidetään kuitenkin määrällistä, kvantitatiivista tutkimusta, joka perehtyy kvalitatiivista tutkimusta enemmän kohteen tulkitsemiseen ja kuvaamiseen numeroiden ja tilastojen avulla. (Kananen 2008, 24-25.)

Kvalitatiivinen tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa. Aineisto kootaan yleensä todellisissa, luonnollisissa tilanteissa, kuten esimerkiksi haastattelulla.

Ihminen on siis tiedon keruun instrumentti. Tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, sillä tavoitteena on aineiston yksityiskohtainen ja monitahoinen tarkastelu. Satunnaisotantaa käyttäen aineistoon olisi mahdotonta perehtyä perusteellisesti. Aineiston hankintaan käytetään laadullisia metodeja, joissa tutkittavien näkökulmat ja äänet pääsevät esille. Metodeina voidaan käyttää muun muassa teemahaastattelua, osallistuvaa havainnointia ja ryhmähaastatteluja. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 160.)

Tähän opinnäytetyöhön valittiin laadullinen tutkimus, sillä tutkija halusi saada syvempää tietoa hiihtokeskuksien toiminnasta. Muita vaihtoehtoja ei juurikaan mietitty, sillä määrällisen tutkimuksen toteutus olisi ollut liian haasteellista kyseisen aiheen pohjalta. Laadullinen tutkimus ei vaadi suuria otantamääriä, vaan antaa pohjan aiheen syvällisemmälle ymmärtämiselle. Laadullisen tutkimuksen sekä teemahaastattelujen myötä tutkittaviin saa paremman ja henkilökohtaisemman kontaktin, sillä heihin tulee olla suoraan yhteydessä ja heidän kanssa keskustellaan.

6.2 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu on lomakehaastattelun ja strukturoimattoman haastatteluiden välimuoto. Kysymysten muoto on puolistandardoidussa haastattelussa kaikille sama, mutta haastateltavat voivat vastata omin sanoin. Teemahaastattelulle ominaista on, että jokin haastattelun näkökohta on lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia. Haastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joista keskustellaan. Keskeisten teemojen varassa etenevä keskustelu vapauttaa haastattelun tutkijan näkökulmasta, ja tuo tutkittavien äänen kuuluviin. Teemahaastattelu onkin tavallinen keskustelunomainen tilanne. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47-48.)

Teemahaastattelu edellyttää aihepiiriin huolellista perehtymistä sekä haastateltavien tilanteen tuntemista, jotta teemoihin paneutuminen olisi mahdollista. Tilanne -ja sisältöanalyysi on teemahaastattelussa tärkeää, ja käsiteltävät teemat valitaan tutkittavan aiheen pohjalta. Kysymysten ja teemojen laatimisen lisäksi myös haastateltavien valitseminen tulee harkita huolella. Haastateltavat, joilla aihe on kiinnostuksen kohteena, saadaan parasta aineistoa. Teemahaastattelujen suosio perustuu siihen, että haastateltavat saavat vapauden puhua ja vastata mielensä mukaan, sekä haastattelua on melko helppoa analysoida teemoittain. (KvaliMOTV 2016.)

Teemahaastattelu valittiin tutkimuksen aineistonkeruumetodiksi. Haastattelua varten oli laadittu kysymyksiä (liite 1), joihin haastateltavat vastasivat suoraan, mutta kysymyksissä esiintyy eri teemat. Haastattelussa teemoina toimivat ekotehokkuus, kestävä matkailu ja kierrätys. Kysymykset valittiin osaksi teorian pohjalta sekä toimeksiantajan toiveesta. Toimeksiantajaa myöskin kiinnosti tietää, miten keskuksot ottavat POW:in vastaan. Haastattelut toteutettiin vuoden 2016 lopussa joulukuussa sekä 2017 vuoden alussa helmikuussa. Haastateltavat vastasivat, kun kerkesivät. Haastatteluihin valittiin henkilöt, jotka ovat tärkeässä asemassa hiihtokeskuksessa sekä tietoisia vastuullisista asioista. Haastatteluihin vastasivat Ylläksen toimitusjohtaja, sekä Iso-Syötteen aluejohtaja.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksissa ei pyritä virheisiin, mutta tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat aina. Tehdyn tutkimuksen luotettavuutta pyritään aina arviomaan kaikissa tutkimuksissa. Joten, tutkimuksen jälkeen on hyvä pohtia, oliko tutkimus reaaali ja validi. Reliaabelius voidaan todeta monella tavalla. Jos kaksi arvioijaa päätyy samanlaiseen tulokseen, tulosta voidaan pitää reaaaliina, sillä siinä on yhdenmukaisuutta. Tulokset voidaan myös toeta reaaaliksi, jos samaa henkilöä tai kohdetta tutkitaan eri tutkimuskerroilla ja molemmilla kerroilla saadaan sama tulos. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 226.)

Toinen tutkimuksen luotettavuuteen liittyvä käsite on validius, pätevyys. Pätevyys tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä sen oli tarkoituskin mitata. Mikäli vastaajat ovat ymmärtäneet kysymykset erillä tavalla kuin tutkija oli ajatellut, ei tutkimusta voida pitää kovin validina. Tutkijan ei tule käsitellä tuloksia vain oman ajatusmaailman mukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 227.)

Tätä tutkimusta ei voida pitää kovin luotettavana, sillä vastauksia haastatteluihin ei saatu tarpeeksi. Kahden keskuksen vastauksien perusteella ei voida sanoa, minkälainen suomalaisten hiihtokeskuksien suhtautuminen on ilmastonmuutokseen sekä vastuullisen matkailun tärkeyteen. Samoin sitä, mitä keskuksot tekevät nyt ja ovat miettineet tulevaisuuden varalta ei voida kahden keskuksen vastauksista kertoa. Tutkimusongelmaan saadut vastauksot jäivät vajaaksi, sillä keskuksot jättivät vastaamatta eikä sähköpostihaastattelulla saada aiheesta niin hyvin irti kuin olisi toivottu. Tutkija kävi läpi vastaamatta jättäneiden hiihtokeskuksien internet -sivuja, ja niistä löytyi kuitenkin osaksi samanlaisia asioita ilmi kuin haastattelujen vastauksista.

Tulokset

Tässä luvussa esitellään haastatteluiden tuloksia. Tutkimuksen tavoitteena oli saada vastaukset joko puhelimesta tai sähköpostilla viideltä Suomen suurimmalta hiihtokeskukselta, mutta vastauksien saamisessa oli ongelmia. Tutkija tavoitteli hiihtokeskuksia loppusyksystä, joka on hiihtokeskuksille kiireisintä aikaa kautta edeltävien töiden suhteen. Opinnäytetyön tekijä tavoitti melkein kaikki keskuksset puhelimitse, mutta puheluiden jälkeen keskuksset eivät enää vastanneet kyselyihin vaikka niin oli puhetta.

6.4 Haastattelu ja aineiston analysointi

Käsiteltävä tutkimusongelma on, mitä hiihtokeskuksset tekevät ja ovat valmiita tekemään vastuullisen matkailun hyväksi. Aineistot perustuvat teemahaastatteluille, jotka lähetettiin ensiksi viidelle hiihtokeskukselle. Näistä viidestä keskuksesta, joita tutkija oli ajatellut haastatella, vain kaksi vastasi. Jotta vastauksia oltaisi saatu enemmän, tutkija lähestyi muita pienempiä keskuksia puhelimitse ja sähköpostitse, mutta ei saanut vastauksia. Aihe on melko haastava ja arka etenkin Etelä-Suomen hiihtokeskuksille, joten moni on luultavammin sen takia jättänyt vastaamatta. Tutkija on yrittänyt kerätä vastauksia jo liian kauan, joten analysointi tehdään vain kahden keskuksen vastauksien perusteella. Vähäisten vastausten saaminen vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Vastaukset antoivat Iso-Syöte ja Ylläs.

Aineisto analysoidaan käyttäen haastatteluissa esiintyviä teemoja, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiä. Teemat voidaan jakaa kolmeen osaan:

1. Ekotehokkuus
2. Kestävä matkailu
3. Kierrätys

Ylläs ja Iso-Syöte eroavat toisistaan melko paljon. Ylläs on Suomen suurin laskettelukeskus, korkeutta 720 metriä ja pisin rinne jopa kolme kilometriä. Iso-Syötteellä on korkeutta 432 metriä, ja se on Suomen eteläisin tunturi. Iso-Syöte on rauhallinen perhekeskus, missä palveluita on rajoitetusti eikä vilkasta keskuselämää juurikaan löydy. Ylläksellä palveluita on huomattavasti enemmän. Molemmat keskuksset kuitenkin ovat huomanneet, miten ilmastonmuutos alkaa nyt jo vaikuttamaan heidän talvikausiinsa, ja

tiedostavat että asian eteen tulee toimia, mikäli haluaa pitää kaudet samanlaisina kuin aiemmin.

Vastuullisesti toimiva keskus toimii seuraavanlaisesti; kohteessa käytetään uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä, kohteessa on toimiva ja laaja kierrätysjärjestelmä, sen laitteet ja rakenteet huolletaan säännöllisesti, jotta toiminta pysyy tehokkaana mutta kulutus pienenä. Kohteessa pyritään ekotehokkuuteen sekä ympärivuotiseen toimintaan, ja henkilökunta on koulutettu toimimaan ekotehokkaasti. Haastatteluissa etsittiin vastauksia edellä mainittuihin asioihin, miten keskus näkee nämä asiat ja onko toimintaan jo alettu.

Hiihtokeskukset ovat suuria energiankuluttajia, ja molemmat keskukset ovat selkeästi huomanneet miten tärkeää siihen on vaikuttaa. Iso-Syötteellä ei ole tällä hetkellä käytössä ekosähköä, mutta he ovat siirtymässä siihen heti kun nykyinen sähkösopimus lakkaa. Sähkön hankinta, sen ekologisuus sekä kulutus onkin yksi suurimmista ympäristöasioista joita he ovat pohtineet. Tänä vuonna he ottivat käyttöönsä energiankulutuksen seurantajärjestelmän, jonka avulla voidaan valvoa ja säätää sähkönkäyttöä eri kohteissa. Tämän järjestelmän avulla Iso-Syöte on saanut muutettua joitakin toimintamalleja sekä pienennettyä energiankulutusta vuokraamossa sekä rinnevalaistuksessa. Ylläksen alueella on jo siirrytty ekologisempaan ratkaisuun, sillä rakennusten lämmittämiseen käytetään kotimaista bio-polttoainetta kaukolämpökeskuksen kautta, sekä osa rakennuksista lämmitetään maalämmöllä. Ylläksellä on suoritettu energiatehokkuus selvitys, ja keskus on seurannut energiatehokkuutta jo useita vuosia.

Molemmat keskukset ovat varautuneet ilmastonmuutoksen vaikutuksiin kehittyneemmällä lumetusjärjestelmällä. Kausi pyritään aloittamaan aikaisin ja sitä pyritään jatkamaan mahdollisimman pitkään keinolumen avulla. Myöskin matkailusesongin ympärivuotisuus on pitkän aikavälin tavoite, Ylläksellä kesäaktiviteetteja on aina ollut, mutta nyt niihinkin alettu panostaa enemmän. Ympärivuotisuuden kautta pyritään varautumaan ilmastonmuutoksen tuomiin muutoksiin. Ylläs haluaa toteuttaa kaikessa toiminnassaan vastuullisuutta ja laatua, ja tätä he tarjoavat asiakkaille. Keskus kokee, että matkailu tulee lisääntymään ja kansainvälistymään entistä enemmän, jolloin luonto ja sen kokominen tulee entistä keskeisemmäksi asiaksi. Esimerkiksi revontulet ovat tällä hetkellä suuri vetovoimatekijä.

Kummassakin keskuksessa laaja kierrätysjärjestelmä on vielä vaiheessa. Iso-Syötteellä keskuksena kierrätystä harjoitetaan vain vähän, pahvit poltetaan mutta muuten ei juurikaan. Alueen ravintoloista ja hotellista aluejohtaja ei osannut sanoa, miten hyvin he

kierrättävät. Kierrätyksen Kiiskilä mainitsi vaikeaksi asiaksi, sillä koko Syötteen alueelta puuttuu toimiva kierrätysjärjestelmä. Ylläksellä oli myös samankaltainen ongelma, toimitusjohtaja sanoi haastattelussaan että koko Kolarin kunnalta puuttuu vielä laaja kierrätysjärjestelmä. Tietoa siitä, tuleeko alueelle tulevaisuudessa parempi kierrätys, kummallakaan keskuksella ei ollut. Iso-Syötteellä henkilökunnalle painotetaan koulutuksessa ja perehdytyksessä sähkön säästöstä; niin rinnevaloista kuin polttoainetaloudellisuudesta. Ylläksellä henkilökunta on osallistunut jo kahdenkymmenen vuoden ajan laatukoulutukseen, ja henkilökunta toimii vastuullisesti. Keskuksella suoritetaan asiakastytyväisyysmittauksia, ja he pyrkivät parantamaan toimintaansa jatkuvasti.

Toimeksiantaja halusi myös tietää, mitä mieltä hiihtokeskukset ovat heidän toiminnastaan ja voisivatko he olla halukkaita tekemään yhteistyötä heidän kanssaan. Ylläksen toimitusjohtaja mainitsi, ettei ole kuullutkaan kyseisestä organisaatiosta, mutta ettei yhteistyö ole täysin poissuljettua. POW:in kaltaisen organisaation kanssa yhteistyö voi tuoda hiihtokeskukselle lisää vastuullista matkailua arvostavia laskettelijoita, sillä ihmisten tietoisuus ympäristöasioista kasvaa jatkuvasti ja siksi asialla voi olla vaikutusta matkailuelinkeinon tulevaisuudessa. Iso-Syötteen kanssa POW on käynyt keskusteluja ja erilaisista yhteistyömalleja on mietitty, mutta koska keskus ei voi vielä täyttää POW:in kriteerejä esimerkiksi energiankäytön suhteen. Aluejohtaja oli tietoinen Rukan ja POW:in hyvästä yhteistyöstä, ja toivoisi että tulevaisuudessa kun Iso-Syötteen resurssit riittävät rakentamaan keskukselta hyvin vastuullisesti toimivan, he voisivat tehdä samankaltaista yhteistyötä. Ruka on vahvasti esillä kaikissa POW:in tapahtumissa sekä kampanjoissa, ja se tuo keskukselle lisänäkyvyyttä sekä positiivista imagoa. Levin, Messilän tai Himoksen yhteistyöstä POW:in kanssa ei ole tietoa.

6.5 Hiihtokeskusten vastuullisuuden analysointi internet -sivuilla

Tutkimuksen tarkoituksena oli haastatella viittä suomalaista hiihtokeskusta, mutta tutkija sai vastaukset vain kahdelta keskukselta. Kuitenkin useimpien keskusten internet -sivuilla usein mainitaan, jos keskus toimii vastuullisesti, joten tutkija perehtyi niihin vastauksien puuttuessa. Vastaamatta jättäneitä hiihtokeskuksia olivat Himos, Levi ja Messilä.

Himoksen internet -sivuilla kerrotaan heidän toimivan vastuullisesti, hiihtokeskus käyttää 100% uusiutuvaa energiaa, mutta keskuksen tavoitteista tai kierrätyksestä ei sivuilla

mainita mitään. Keskus on mukana myös vuosien 2017-2025 valtakunnallisessa energiatehokkuussopimuksessa (Himos 2017). Energiatehokkuussopimukset ovat osa Suomen ilmasto -ja energiastrategiaa, ja niillä pyritään edistämään tehokasta energian käyttöä. (Energiatehokkuussopimukset 2017.)

Levin sivuilla puhutaan avoimesti ympäristöasioista, he kertovat arvoistaan ja toimintatavoistaan. Levin ympäristöarvoina toimii muun muassa kestävä kehitys sekä energiatehokkuuden kehittäminen, ympäristörakentamisen esteettisyys, luonnon kunnioitus sekä lappilaisen perinteiden ja kulttuurin huomioiminen. Hiihtokeskus valitsee toimintaansa energiatehokkaita toimintatapoja ja materiaaleja, sekä rakentaa ympäristönsä keskitetysti ja suunnitelmallisesti. Levillä on tunnistettu erilaisia ympäristönäkökohtia, joita ovat energiankulutus, jätehuolto, hankinnat sekä keskuksen sisäinen liikenne. Hiihtokeskus on mukana energiatehokkuussopimuksessa. Myöskin henkilökunnan ja alueellisen yhteistyön sitoutuminen vastuulliseen toimintaan on koettu hyvin tärkeäksi. Levi on myös luonut asiakkaille sekä yrittäjille sopivan ympäristöoppaan, jonka tarkoituksena on antaa konkreettista tukea ympäristön suunnitteluun, toteutukseen ja kunnossapitoon. Levin ja koko Lapin matkailu on noususuhdanteessa, joten yrittäjille on tärkeää pohtia alueiden tulevaisuutta. (Levi 2017b.)

Suurin osa Levin alueen yrityksistä on liittynyt kaukolämpöön, joka käyttää polttoaineenaan haketta, turvetta ja öljyä. Levillä on myös siirrytty automaattilumetukseen, joka mahdollistaa lumen teon koko ajan optimaalisissa olosuhteissa sekä säästää energiakustannuksissa. Myöskin valaistuksessa on siirrytty led -valoihin, ja luonnonvalo pyritään käyttämään mahdollisimman paljon. Kierrätyspisteitä alueella on useita. (Levi 2017c.)

Messilän omilla internet -sivuilla ei löydy juurikaan mitään tietoja alueen vastuullisuudesta, eikä keskuksen sosiaalisesta mediasta löydy mainintaa asiasta. Ilmastonmuutos voi olla arka aihe, jos keskuksella ei ole juuri mitään vastuullista toimintaa. Toimeksiantaja varoitti tutkijaa, että jotkut keskuksset eivät ole ottaneet heitä kovin hyvin vastaan, sillä heille tulee painostettu tunne siitä, että pitäisi toimia vastuullisesti vaikka siihen ei välttämättä ole resursseja. Tämä voi olla yksi syy, miksi monet keskuksset jättivät vastaamatta haastatteluun.

7 Pohdinta

Tässä luvussa pohditaan tutkimuksen tuloksia sekä johtopäätöksiä. Opinnäytetyön tekijä kertoo omasta oppimisestaan, opinnäytetyön prosessista ja sen eri vaiheista. Luvussa pohditaan tutkimuksen onnistumisia sekä epäonnistumisia.

7.1 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää hiihtokeskusten suhtautumista vastuulliseen matkailuun sekä selvittää heidän toimintatapojaan nyt ja tulevaisuudessa. Tutkija ei saanut vastauksia niin paljon, kuin olisi toivonut. Monesta keskuksista sanottiin suoraan, että ei ole aikaa vastata tai ettei henkilöä joka olisi tiennyt ympäristöasioista voitu tavoittaa. Johtopäätökset on tehty kahden haastattelun sekä internet -sivujen analyysien perusteella.

Ilmastonmuutos on selkeästikin esillä oleva ilmiö, sillä keskuksset ovat alkaneet varautua siihen yhä enemmän. Vaikka ilmastonmuutoksen vaikutukset eivät pohjoisen keskuksissa vielä niin radikaalisti näy, sen vaikutuksista yritystoimintaan ollaan tietoisia. Etelän keskuksset joutuvat tekemään enemmän ilmastonmuutoksen eteen, sillä kausi on nyt jo lyhentynyt melkein kuukaudella. Pakkaslunta eteläisimmissä keskuksissa ei enää viime kausina ole ollut. Suurimmaksi osa-alueeksi nousi keskuksien energiankäyttö, miten sen käyttökustannuksia ja käyttöä ylipäättänsä voidaan pienentää, sekä minkälaista sähköä nykyään tulisi käyttää. Jos keskuksset eivät vielä käyttäneet uusiutuvaa sähköä, siihen suuntaan oltiin lähivuosina menossa. Keskuksset joutuvat käyttämään enemmän ja enemmän keinolumentusta, joten uusimpien lumetusjärjestelmien käyttö oli keskuksilla myös valintakorissa. Muutama olikin jo päivittänyt kalustonsa. Lumettaminen vie huomattavan määrän energiaa sekä vedenkulutus on korkea, se on keskuksien yksi suurimmista energiankuluttajista. Uudet järjestelmät mahdollistavat kulutuksen pienentämisen huomattavasti. Kierrätys tuntui olevan haastatteluun vastanneilla keskuksilla ongelma – laajaa kierrätysjärjestelmää ei kummaltakaan kunnalta löytynyt ollenkaan. Levi oli valituista keskuksista ainoa, jolla kierrätysjärjestelmä oli toimiva. Henkilökunnan koulutus oli mainittu Iso-Syötteellä, Ylläksellä ja Levillä hyvin tärkeäksi, sillä henkilökunta on vastuussa sähkönkäytöstä ja he voivat edesauttaa toiminnallaan vastuullisuutta. He voivat myös viestiä asiakkaille, miten toimia oikein kohteessa. Suuremmilla keskuksilla on varaa ja resursseja toimia vastuullisemmin kuin pienemmillä keskuksilla. Iso-Syöte sanoikin suoraan, että tällä hetkellä vastuullisuus ei ole heidän

prioriteettinsä, vaikka sen eteen pyritään tekemään jotain koko ajan. Jos ja kun keskuksen liikevaihto kasvaa, he voivat alkaa rakentamaan keskuksesta vastuullisempaa.

Keskuksien ympärivuotisuus on myös monelle tavoite. Suurimmat keskuksset, kuten Ylläs ja Levi, ovat toimineet ympärivuotisesti jo kauan, mutta pienemmille keskuksille se on vielä haaste. Etenkin Iso-Syötteellä on haasteena saada alueella matkailijoita kesäisin. Yrityksillä ei ole resursseja pitää ovia auki, koska asiakkaita on alueella niin vähän. Syötteen alueella on muita aktiviteetteja matkailijoille, mutta hiihtokeskus on kokonaan kiinni kesän.

Ilmastonmuutos on ilmiö, joka koskettaa luontoa ja ihmisiä ympäri maailmaa, joten se on hyvin ajankohtainen aihe. Vastuullisesti toimivia yrityksiä sekä siihen suuntaan siirtyneitä tulee koko ajan vain enemmän, sillä ihmisten tietoisuus alkaa vaikuttamaan myös ostopäätöksiin. Yhä useampi ihminen haluaa valita matkakohteeksi paikan, joka arvostaa luontoa, sen kulttuuria ja ympäristöasioita ylipäättään. Ekologinen matkailu onkin yksi matkailualan trendeistä. Johtopäätöksenä voidaan pitää, että suomalaiset hiihtokeskukset ovat halukkaita toimimaan vastuullisesti ja jatkamaan yritystoimintaansa niin kauan kuin mahdollista. He ovat huomanneet asian tärkeyden ja haluavat panostaa siihen. Lumi on heille tärkeä elementti, suurin osa toiminnasta perustuu sen ympärille. Ilman lunta monet keskuksset menisivät konkurssiin, sillä kesätoiminta ei ole niin vahvaa. Aihe koettiin haastavaksi, sillä vaikka kysymykset olivat melko yksinkertaisia, niihin sisältyy niin paljon asioita joita keskuksset ovat ja tulevat pohtimaan.

7.2 Opinnäytetyöprosessi

Tutkijalle oli alusta asti selvää, että opinnäytetyön aiheen tulisi liittyä jollain tapaa lasketteluun, sillä siihen liittyvät asiat ovat olleet opinnäytetyön laatijalle aina mielenkiintoisia. Kun aihe oli selvä, oli luontevaa kysyä POW:ia toimeksiantajaksi, sillä aihe koskee juuri heidän toimintaansa. Opinnäytetyöprosessin alku oli tutkijalle helppo, sillä aihe oli niin selkeä ja ohjaajan kanssa oltiin yhtä mieltä tutkimuksen rungosta. Vastuulliset asiat ovat olleet jo pitkään opinnäytetyön laatijalla mielessä, joten aihevalinta oli luonteva.

Aiheen valinnan jälkeen prosessi jatkui teorian kirjoittamisella. Viikot kuluivat lähdekirjallisuutta etsien internetistä sekä kirjastoista. Vaikka runko oli melko selkeä, siihen tuli matkan varrella paljon muutoksia ja välillä opinnäytetyön tekijällä oli hahmotusvaikeuksia. Seminaarit yhdessä ohjaajan kanssa kuitenkin aina selkeyttivät prosessia. Haastattelua laatiessa tutkija yritti pitää teemat ja kysymykset helppoina tulkita,

jotta keskuksien kynnys vastata pienentyisi. Tutkija aloitti vastausten keruun soittamalla ensin keskuksiin ja selvitti, mihin sähköpostiosoitteeseen kysymykset voisi laittaa. Kaikki keskuksat Messilää lukuunottamatta vastasivat ja antoivat osoitteen, mutta sähköpostiin ei silti vastattu. Muutaman muistutusviestin jälkeen tutkija sai vastauksen Ylläkseltä. Muut keskuksat vastasivat, että on liian kiireistä. Puhelinhaastattelu olisi voinut olla parempi vaihtoehto, sillä sähköpostivastauksista on vaikea saada irti niin paljon kuin olisi tarvittu. Kuitenkin puhelinhaastattelun sopiminen tuntui tutkijan mielestä liikaa aikaa vievältä, jos keskuksilla oli muutenkin kiirettä. Haastattelun vastaukset oli tarkoitus kerätä ennen jouluruuhkaa, mutta aikataulu venyi. Tässä vaiheessa tutkija päätti jatkaa opinnäytetyöprosessia joulukiireiden jälkeen. Tutkija meni suorittamaan työharjoituksen Iso-Syötteelle, joten työn ohella vastaukset saatiin aluejohtajalta. Himokseltakin lupailtiin vastata, mutta heitä ei enää tavoitettu loppukaudellakaan. Opinnäytetyön tekijä päätti suorittaa tutkimuksen käyttäen vain näitä kahta vastausta, ja selvitti loput mahdolliset vastaukset internetistä.

Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen ja mielenkiintoinen, mutta tutkimus oltaisi voitu suorittaa paremmin. Haasteita löytyi liikaa, eikä lopputulos ole kovin reliaabeli. Hiihtokeskuksessa työskentely markkinoinnissa antoi opinnäytetyön tekijälle selkeän kuvan siitä, mitä kaikkea hiihtokeskuksen pyörittämiseen liittyy. Tämän jälkeen tutkija ei ollutkaan niin yllätynyt, jos muilla keskuksilla ei ollut aikaa tai mielenkiintoa vastata haastatteluun. Jopa paikan päällä vastausten saamiseen meni melkein kaksi kuukautta. Tavoitteena oli tehdä opinnäytetyö normaaliajassa, eli yhden lukukauden aikana, mutta tilanteen muuttuessa työssä kesti kaksi lukukautta. Tämän opinnäytetyöntekijä kokee epäonnistumisena.

7.3 Arvio omasta oppimisesta

Opinnäytetyön kirjoittaminen on ennen kaikkea prosessi, joka opettaa itsenäiseen työskentelyyn ja laajemman tutkimuksen toteuttamiseen. Opinnäytetyön kirjoittaja on itse vastuussa aikataulutuksesta, jonka kanssa tämän työn tekijällä oli havaittavissa ongelmia. Muita opintoja ei lukukauden aikana ollut, joten kaikki aika olisi ollut käytettävissä opinnäytetyön kirjoittamiseen. Kuitenkin loppusyksyn työpaikka vei liikaa aikaa ja voimia, jotta samalla olisi jaksanut kirjoittaa. Tutkija oppi ainakin sen, että tällaista työtä tehdessä kannattaa panostaa vain ja ainoastaan siihen, jotta sen saa aikataulussa tehtyä. Työ opetti kuitenkin etsimään oikeanlaisia lähteitä, selviämään kirjoitushaasteista sekä aktiivisen yhteydenpidon merkityksen. Opinnäytetyö on paljon laajempi kokonaisuus, kuin muut toteutetut raportit kouluvuosien aikana. Kirjoittaminen on ollut opinnäytetyön tekijälle

aina mieluisaa, mutta akateemisen tekstin tuottaminen tuotti vaikeuksia. Se, mikä tutkijalle kuulosti akateemiselta, ei välttämättä oikeasti ole. Harvoin joutuu kirjoittamaan tämänkaltaista tekstiä. Vaikka haasteita oli matkan varrella paljon, tutkija on silti melko tyytyväinen tekemäänsä lopputulokseen. Tutkija huomasi, ettei ollutkaan huono ajatus jättää työn kirjoittamista työharjoittelun ajaksi, sillä harjoittelu ja opinnäytetyö kuuluivat samaan aihepiiriin. Työharjoittelun kautta tutkijan syvempi ymmärrys hiihtokeskusten toimintaa kohtaan kasvoi huomattavasti, joten tästä oli paljon apua myös opinnäytetyön kirjoittamisen suhteen.

Lähteet

Discovering Finland 2016. Hiihtokeskukset Suomessa. Luettavissa:

<http://www.discoveringfinland.com/fi/travel/nae-koe/aktiviteetit-urheilu/hiihto/>. Luettu: 27.9.2016.

Elinkeinoelämän keskusliitto. Vastuullisuus liiketoiminnan ytimessä. Luettavissa:

<https://ek.fi/mita-teemme/energia-liikenne-ja-ymparisto/vastuullisuus/>. Luettu: 24.4.2017.

Energiatehokkuussopimukset 2017. Taustat. Luettavissa:

<http://www.energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi/energiatehokkuussopimukset/#taustat>. Luettu: 26.4.2017.

Google Maps 2016. Hiihtokeskukset. Tiina Heikkilä. Luettavissa:

<https://www.google.com/maps/d/viewer?hl=en&hl=en&authuser=0&authuser=0&mid=18LKFL33F-ytDYNB8h6rALkcWz2g>. Luettu: 28.10.2016.

Hemmi, J. 2005. Matkailu, ympäristö, luonto. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Himos 2016a. Yritysinfo ja henkilöt. Luettavissa: <http://www.himos.fi/yhteydet/yritysinfo-ja-henkilot>. Luettu: 9.10.2016.

Himos 2017b. Ympäristöystävällisesti. Luettavissa: <http://www.himos.fi/>. Luettu: 26.4.2017.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Tammi. Helsinki.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus Helsinki University Press. Helsinki.

Holden, A. 2008. Environment And Tourism. Routledge. New York.

Huffington Post 2017. Climate Change Means Rocky Patches Ahead for Canadian Skiers, Snowboarders. Luettavissa: http://www.huffingtonpost.ca/2015/11/25/climate-change-canada-skiing_n_8650098.html. Luettu: 15.2.2017.

Ilmasto.org 2016. Ilmastomuutos. Luettavissa: <http://ilmasto.org/ilmastonmuutos/lyhyesti>.
Luettu: 11.10.2016.

Ilmasto-opas 2016a. Suomen ilmasto on lämmennyt. Luettavissa: <https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/suomen-muuttuva-ilmasto/-/artikkeli/16266ad3-e5f5-4987-8760-2b74655182d5/suomen-ilmasto-on-lammennyt.html>. Luettu: 13.10.2016.

Ilmasto-opas 2016b. Talvimatkailu haasteiden edessä. Luettavissa: <https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/vaikutukset/-/artikkeli/fe557de8-726b-45c1-9ba4-6731e3f7c412/talvimatkailu-suomessa.html>. Luettu: 16.10.2016.

IPCC 2014. Ilmastomuutos v.2013: Luonnontieteellinen perusta. Yhteenveto päätöksentekijöille suomeksi. Ensimmäisen työryhmän osuus IPCC:n 5. arviointiraportista. Ilmatieteen laitos. Helsinki. Luettavissa:
<http://ilmatieteenlaitos.fi/documents/30106/42362/ipcc5-yhteenveto-suomennos.pdf/4332dffb-da72-41c9-a23d-24215c5cbbac>. Luettu: 16.10.2016.

Kananen, J. 2008. Kvali – Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.

KvaliMOTV 2016. Teemahaastattelu. Luettavissa:
http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html. Luettu: 25.10.2016.

Laplandextra 2016. Aktiviteetit. Luettavissa: <http://laplandextra.fi/aktiviteetit/>. Luettu: 27.9.2016.

Ski 2017. Keskukset. Levi. Luettavissa: <https://www.ski.fi/keskukset/levi/>. Luettu: 24.4.2017.

Levi 2016a. Levi Travel. Luettavissa: <http://www.levi.fi/fi/levi/levi-travel.html>. Luettu: 27.9.2016.

Levi 2017b. Levin ympäristöarvot. Luettavissa: <http://www.levi.fi/fi/yleista-levista/green-days/levin-ymparistoarvot.html>. Luettu: 25.4.2017.

Levi 2017c. Energiatehokkuus. Luettavissa: <http://www.levi.fi/fi/yleista-levista/green-days/energiatehokkuus.html>. Luettu: 25.6.2017.

Lumipallo 2016a. Levi – Monipuolinen ja kansainvälinen. Luettavissa:
<http://www.lumipallo.fi/hiihtokeskukset/suomi/pohjois-suomi/levi/>. Luettu: 27.9.2016.

Lumipallo 2016b. Ylläs – Korkeutta ja pituutta. Luettavissa:
<http://www.lumipallo.fi/hiihtokeskukset/suomi/pohjois-suomi/yllas/>. Luettu: 27.9.2016

Lumipallo 2016c. Iso-Syöte – Perheiden peuhapaikka. Luettavissa:
<http://www.lumipallo.fi/hiihtokeskukset/suomi/pohjois-suomi/iso-syote/>. Luettu: 8.10.2016.

Lumipallo 2016d. Himos – Keski-Suomen laskuvuoristo. Luettavissa:
<http://www.lumipallo.fi/hiihtokeskukset/suomi/keski-suomi/himos/>. Luettu: 9.10.2016.

Lumipallo 2016e. Messilästä vuoden 2015 hiihtokeskus. Luettavissa:
<http://www.lumipallo.fi/2015/04/29/messilasta-vuoden-2015-hiihtokeskus/>. Luettu:
28.10.2016.

Lumipallo 2016f. Messilä – Eteläisen Suomen suosituin. Luettavissa:
<http://www.lumipallo.fi/hiihtokeskukset/suomi/etela-suomi/messila/>. Luettu: 9.10.2016.

Motiva 2016. Energiatehokas hiihtokeskus. Luettavissa:
<http://mara.fi/site/attachments/ethiihtokeskusnet.pdf>. Luettu: 3.11.2016.

Pelastetaan Talvet 2017. EKOenergia. Luettavissa: <http://www.pelastetaantalvet.fi/>. Luettu: 24.4.2017.

Protect Our Winters 2016a. About Us. Luettavissa: <http://protectourwinters.org/about-us/>. Luettu: 13.09.2016.

Protect Our Winters 2016b. POW Finland. Luettavissa: <http://protectourwinters.fi/pow-finland/>. Luettu: 26.9.2016.

Protect Our Winters 2016c. Lähettäiläät. Luettavissa: <http://protectourwinters.fi/lahettilaat/>. Luettu: 28.9.2016.

Protect Our Winters 2016d. Yhteistyössä. Luettavissa:
<http://protectourwinters.fi/yhteistyossa/>. Luettu: 28.9.2016.

Reilu matkailu 2016. Mitä on reilu matkailu? Luettavissa: <http://www.reilumatkailu.fi/reilun-matkailijan-ohjeet/mita-on-reilu-matkailu/>. Luettu: 18.10.2016.

Ruka 2016. Rukakeskus Oy:n ympäristöohjelma. Luettavissa: <http://ski.ruka.fi/rukakeskus/ymparistooohjelma>. Luettu: 24.10.2016.

Ski 2016. Messilä. Luettavissa: <https://www.ski.fi/keskukset/messila/>. Luettu: 28.10.2016.

Syöte 2016. Syöteen alue. Luettavissa: <http://syote.fi/alueinfo/syote/>. Luettu: 8.10.2016.

The Guardian 2017. Alpine Ski Resorts Could Lose Up To 70 % of Snow Cover by 2100 – Experts. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2017/feb/17/alpine-ski-resorts-could-lose-up-to-70-of-snow-cover-by-2100-experts>. Luettu: 01.03.2017.

Tourism Vancouver. Cypress Mountain. Luettavissa: <https://www.tourismvancouver.com/listings/cypress-mountain/17618/>. Luettu: 15.2.2017.

UNWTO 2016. Climate Change & Tourism. Luettavissa: <http://sdt.unwto.org/en/content/climate-change-tourism>. Luettu: 16.10.2016.

Visit Helsinki 2017. Majoitushaku. Luettavissa: http://www.visithelsinki.fi/fi/ammattilainen/convention-bureau/majoitus/majoitushaku#/?listing_id=52285&mode=list. Luettu: 24.4.2017.

Vuoristo, K. & Vesterinen, N. 2009. Lumen ja Suomen maa. WSOY. Helsinki.

WWF. Ilmastonmuutos. Luettavissa: <https://wwf.fi/uhat/ilmastonmuutos/>. Luettu: 15.2.2017.

Liitteet

Liite 1. Kysymykset hiihtokeskuksille

Minkälaisia ympäristöasioita olette pohtineet?

Minkälaisia toimenpiteitä keskuksenne tekee kestävän matkailun edistämiseksi?

Miten ilmastonmuutoksen vaikutuksiin on varauduttu?

Minkälainen vaikutus vastuullisen matkailun kehittämisellä on kyseiselle hiihtokeskukselle?

Miten luulette matkailunne kehittyvän tulevaisuudessa?

Onko keskuksellanne jokin tulevaisuuden tavoite ympäristöasioiden suhteen? Onko jokin aiempi tavoite jo toteutunut? (esimerkiksi energian käytön pienentäminen)

Minkälaista energiaa keskus käyttää?

Toimiiko henkilökunta vastuullisesti, onko heitä koulutettu siihen?

Onko kohteessa laaja kierrätysjärjestelmä?

Onko Protect Our Winters -liike teille tuttu, ja jos on, voisitteko ajatella yhteistyöllä olevan merkitystä myös matkailun kannalta?